

CIMM bijdrage aan het gezamenlijke advies over
De Omgevingsvisie Maastricht `20-`40: Een stad van verbindingen

Ons centrale uitgangspunt is: “De omgeving van de mens is, naast de verstedelijkte ruimte en de natuur, bovenal de medemens”. Lerend van de natuur is diversiteit in elk opzicht daarbij de norm.

Zonder meer positief is dat een wirwar aan bestaande regelgeving (zo'n 160) zal worden vereenvoudigd naar een zestal wetten en regelingen waarbij gestreefd wordt naar een meer geïntegreerde in plaats van gefragmenteerde aanpak, naar meer decentralisatie en vrijheid door het stimuleren van (lokale) initiatieven in plaats van opgelegde bureaucratie, naar meer denken in doelstellingen in plaats van denken in voornamelijk middelen. Dit alles juichen we toe.

Echter, deze 20-jaar lange omgevingsvisie is van een hogere orde dan een gemiddeld 3-5 jaar beleidsplan en om die reden is er ons inziens meer verdieping vereist vanuit alle mogelijke invalshoeken. Alles heeft altijd een tweede kant en van een materiele leefomgeving is dat het sociale aspect, twee onverbreekelijke kanten van dezelfde munt. In de huidige omgevingsvisie ligt naar onze mening te veel de nadruk op de materiele en te weinig op de sociale kant.

Het overkoepelende uitgangspunt zou moeten zijn: van wie is de stad eigenlijk, niet alleen nu maar vooral richting 2040? Zijn dat niet in eerste instantie haar bewoners? Wie zijn die huidige bewoners met hun wensen en behoeften en wie zullen dat zijn zonder of met de ongetwijfeld nodige en gewenste bijsturing in 2040? Streven naar een gezonde mix aan diversiteit in elk opzicht is daarbij van levensbelang voor het algehele welzijn van de stad en de regio. Daaruit volgt dat een actief diversiteitsbeleid uitgangspunt moet zijn van een omgevingsvisie. Diversiteitsbeleid is iets anders dan doelgroepenbeleid met als streven een zoveel mogelijk “equal level playing field” voor alle inwoners van de stad.

Als eerste vraag is dan van belang: wat is nu die huidige, breed gedragen identiteit van Maastricht als stad en waar willen we zijn in 2040? Wat is de daarbij behorende lange termijn visie en missie? En wie zijn belangrijke medespelers in dat beleid en wat zijn hun specifieke doelstellingen? Bijvoorbeeld de groei van de Universiteit van Maastricht en zijn grote aandeel internationale studenten maar ook het al dan niet sterk groeiende aandeel van bewoners met een niet-westerse migratieachtergrond. Pas als diverse factoren voldoende meegewogen zijn, kan er een duidelijke missie en visie bepaald worden. Hoe duidelijker de visie en missie, des te makkelijker en succesvoller de uitvoering.

Het huidige gekozen thema “Stad van Verbindingen” is ons inziens daarbij niet onderscheidend genoeg en een kenmerk dat elke andere stad ook zal nastreven. Hier ligt dus duidelijk nog een taak in de komende maanden.

Bovendien missen we inhoudelijk nog een visie op een aantal zeer belangrijke zaken die ongetwijfeld plaats zullen gaan vinden in de termijn van deze omgevingsvisie zoals:

-een duidelijke visie op het concept “smart city” en de daarmee nauw verbonden ontwikkelingen op het gebied van 5G. Een aantal (internationale) steden heeft reeds zijn bedenkingen hierover geuit omdat aan de vaak vermeende voordelen ook nadelen kleven qua privacy en met name gezondheid van mens en natuur. Meer onderzoek is zeker nodig en toepassing van het Zorgvuldigheidsprincipe.

-hoe belangrijk is de toekomstige ontwikkeling van het toerisme voor de stad gezien de huidige ervaringen van steden zoals Venetië? Waar liggen de (pijn)grenzen van de eigen bewoners? Commerciële belangen en belangen van de bewoners moeten in redelijk evenwicht zijn.

-in hoeverre is Maastricht bereid om wijken een beperkte mate van autonomie te geven om hun eigen lokale omgevingsvisie te creëren, een ontwikkeling waarmee al wordt geëxperimenteerd in sommige andere steden van ons land?

Bovengenoemde zaken zullen ongetwijfeld een rol gaan spelen in de periode van de betreffende omgevingsvisie en daarom moeten nu al de structuren worden verkend en richtingen worden gekozen.